

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

Broj: 02 – 1580/3
Podgorica, 03.08.2023. godine

Na osnovu člana 40 i 144 Zakona o elektronskim medijima („Sl. list Crne Gore”, br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16, 92/17 i 82/20) i člana 18 i 116 Zakona o upravnom postupku („Sl. list Crne Gore”, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući po prigovoru gospođe Violete Asanović, (akt zaveden kod Agencije za elektronske medije pod br. 02-1580 od 07.07.2023. godine), direktorica Agencije za elektronske medije donosi

RJEŠENJE

1. Odbija se prigovor Violete Asanović (akt zaveden kod Agencije za elektronske medije pod br. 02-1580 od 07.07.2023.godine) na rad privrednog društva Lokalni javni emiter „Radio televizija Podgorica“ d.o.o. iz Podgorice, kao javnog emitera opšteg televizijskog programa „Gradska televizija“.
2. Protiv ovog Rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog prijema.
3. Ovo Rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.aemca.org.
4. Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Dana 07.07.2023. godine, Agenciji za elektronske medije (u daljem tekstu: „Agencija”) dostavljen je prigovor, na rad privrednog društva Lokalni javni emiter „Radio televizija Podgorica“ d.o.o. iz Podgorice, kao javnog emitera opšteg televizijskog programa „Gradska televizija“ (zaveden kod Agencije za elektronske medije pod br. 02-1580 od 07.07.2023. godine).

Prigovor se odnosio na emisiju „Bure baruta”, emitovanu dana 2. jula 2023. godine, u terminu od 21:00:15 do 22:01:22 sati (1 sat 1 minut 7 sekundi). Predmet prigovora je potencijalno kršenje Zakona o elektronskim medijima (u daljem tekstu: „Zakon”) i Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima (u daljem tekstu: „Pravilnik”).

Podnosilac prigovora ističe da „je autor podkasta Danilo Marunović u intervjuu sa podgoričkim biznismenom Veselinom Barovićem pokazao očiglednu pristrasnost i neizbalansiranost u obradi kontroverznih tema kakva je šverc cigareta”.

U nastavku, podnosilac prigovora ukazuje da je „Marunović promovisao svog sagovornika kroz sugestivna i komentarisana pitanja, omogućavajući mu da na jednostran način tumači kontroverzne događaje i ličnosti novije crnogorske istorije i da ovakvim medijskim eksponiranjem kontroverzne ličnosti, bez ikakvog aktuelnog povoda i kritičkog pristupa, prekršeno je i načelo objektivnosti.” Dalje, ukazuje da „Agencija za elektronske medije je odgovorna za poštovanje programskih standarda u elektronskim medijima u skladu sa Zakonom o medijima, Zakonom o elektronskim medijima i drugim pozitivno-pravnim domaćim i međunarodnim dokumentima.”

Postupajući po osnovu navoda iz prigovora, Sektor za monitoring Agencije izvršio je uvid u snimak emitovanog programskog sadržaja emitera i sačinio nalaz dana 11.07.2023. godine (akt broj 02-1580/1 od 11.07.2023. godine). Agencija je pokrenula postupak za utvrđivanje da li je prigovor osnovan, odnosno da li je došlo do kršenja Zakona, Pravilnika i izdatog Odobrenja za emitovanje i uputila je tim povodom emiteru zahtjev za izjašnjenje (akt broj 02-1580/2 od 12.07.2023. godine).

U ostavljenom roku emiter nije dostavio izjašnjenje.

Prilikom razmatranja da li je emitovanjem predmetnih programskih sadržaja došlo do kršenja pravilnika, Agencija je posebno imala u vidu sljedeće:

- Načelo objektivnosti je definisano kao obaveza elektronskih medija da u informativnim programima svako stanovište predstave na objektivnan način, bez uređivačkih intervencija i komentara kojima bi se favorizovala jedna strana, ili neistinito predstavio predmet informativnog sadržaja. Kada između elektronskog medija i pojedinaca i/ili organizacija postoji interesna povezanost, onda se ta povezanost u programu mora jasno naglasiti (čl. 4 st. 1 al. i) Pravilnika).
- Načelo nepristrasnosti je definisano kao obaveza elektronskih medija da činjenično izvještavanje jasno odvoji od stava, mišljenja ili komentara, pri čemu lično uvjerenje i mišljenje urednika i novinara ne smiju da diskriminatorno utiču na izbor teme i način njenog predstavljanja. Primjena ovog načela isključuje manipulisanje izjavama, saopštenjima i sličnim sadržajima s ciljem promjene njihovog osnovnog smisla (zlonamjerno skraćivanje ili montiranje djelova sadržaja i sl.), odnosno manipulacije slikom, tonom i sadržajem koje iskrivljuju osnovni smisao saopštenog (čl. 4 st. 1 al. j) Pravilnika).
- Članom 7 st. 1 al. a) Pravilnika propisana je obaveza emitera koji proizvode (uređuju i emituju) informativni program da to rade profesionalno i odgovorno i na taj način da doprinose slobodnom, istinitom, cjelovitom, nepristrasnom i blagovremenom informisanju javnosti o događajima u zemlji i inostranstvu.
- Članom 8 st. 1 Pravilnika je predviđeno da su u proizvodnji informativnih programa, elektronski mediji dužni da poštuju načela objektivnosti, nepristrasnosti, blagovremenosti, tačnosti, zabrane diskriminacije, slobode objavljivanja komentara i primjene pravila druge strane.
- članom 11 stav 1 Pravilnika propisano je da programski sadržaji, a naročito informativno-politički i programi o tekućim događajima moraju biti pravični i izbalansirani, što se postiže objavljivanjem suprotstavljenih stavova, bilo u istom programu ili u nizu drugih programa, koji predstavljaju cjelinu u obradi određene tematike.

Na osnovu informacija i navoda sadržanih u prigovoru, uvida u snimak emitovanog sadržaja, Agencija je konstatovala sljedeće:

1. Emiter je 2. jula 2023. godine, u terminu od 21:00:15 do 22:01:22 sati (1 sat 1 minut 7 sekundi) emitovao programski sadržaj „Bure baruta“, opisan u tački 2. Radi se o podcastu, u formi intervjua, koji uređuje i vodi reditelj Danilo Marunović. U emisiji koja je predmet prigovora gost je bio Veselin Barović, najavljen kao košarkaški funkcioner i biznismen.

U uvodnom dijelu je bilo riječi o Barovićevoj karijeri u košarkaškim savezima Jugoslavije i Državne zajednice Srbija i Crna Gora. Potom je razgovor usmjeren na biznis karijeru gosta, ali i na događaje, u koje je on bio direktno uključen ili su se sa njim povezivali te uticali na stvaranje slike javnosti („imidža“) o njemu.

2. U terminu od 21:02:21 do 21:08:04 sati (5 minuta 43 sekunde) emitovan je sljedeći dio razgovora:

Marunović: *„Za početak, da počnemo sa nekom percepcijom javnosti koja Vas prati u stopu, a to je jedna onako, stvarno mitološki status, čaršijski, koji vlada o Vašoj personi. Ja mislim da nema osobe koju je pratilo više tračeva, gosipa, različitih verzija ko je i što je Veselin Vesko Barović. Ko je Vesko Barović zapravo? Znam da je uvijek teško o sebi pričati.“*

Barović: *„Prvo, mislim da malo pretjeruješ, ali tačno je da me pratilo puno kontroverzi. Po meni, najveća je bila vezano za šverc duvana, a onda iz toga se to nadovezivalo kako je kome odgovaralo. Tako da, ta afera je dugo trajala medijski u Crnoj Gori, jer je ako se sjećaš...“*

Marunović: *„Kako da ne...“*

Barović: *„Pokrenut, prije 20 godina, neki proces u Italiji, politički. Međutim, to nikom u to vrijeme nije odgovaralo da ga tako tretira, nego kao klasičan šverc. Tu je meta bio gospodin Đukanović. Prislonili su tu ministra finansija i nekoliko prijatelja, među njima i ja. Znači, to je u Crnoj Gori medijski praćeno. Znači, svako malo je izlazila naslovna strana kad će da nas*

isporuče Italiji. Međutim, u Italiji se ništa nije dešavalo, mislim da ne valja za nas. Tamo je u toj nekoj optužnici bilo preko 100 Italijana nekih koji su kroz te istrage italijanske, četiri se tužioca mijenjalo. Niko od tih ljudi nikad nije rekao da pozove ni mene, ni bilo koga od nas, niti je komunicirao sa nama. Tako da, taj proces je završen kako je završen."

Marunović: „A završen je na način da..."

Barović: „Završen je da nije ni počinjao, u stvari."

Marunović: „Da nije ni počinjao. Da je sam tužilac nakon deset godina rekao - nema slučaja."

Barović: „Četiri tužioca su se promijenila."

Marunović: „To je bio čuveni Šelzi..."

Barović: „To je bio prvi. A poslije njega je bilo tri-četiri. To je bilo ono, jednostavno nemamo ništa za te ljude."

Marunović: „A interesantno je da je na kraju taj tužilac Šelzi, na kraju on je završio u zatvoru."

Barović: „Ali nije zbog nas sigurno."

Marunović: „Pa nije zbog vas. On i ministar vanjskih poslova isto."

Barović: „Ali je, znači, iskonstruisano, podrška puna medija iz Crne Gore, čak su iz Skupštine nosili torbama nekih papira, što je malo neuobičajeno za bilo koju državu da protiv svojih građana nosiš u inostranstvo neke dokaze, koji u stvari, nemam pojma šta su nosili. Zvaničnici iz Skupštine, onaj, ne znam kako se preziva, s brkovima. On je tu bio glavni."

Marunović: „Je li to zapravo bio obračun sa crnogorskom nezavisnošću u najavi?"

Barović: „Pa posle se, bilo je tu raznih teorija zbog čega je sve to bilo. Uglavnom, suština je da je puno, posebno medijski potpomognuto da ta afera traje što duže, da se diskredituje Đukanović, a onda mi što smo bili tu onako paket aranžman."

Marunović: „Kolateralna šteta."

Barović: „A-e."

Marunović: „Je li od tada, ili je postojao i ranije taj nadimak - Veskobar?"

Barović: „A pa to, očigledno se rimalo. Međutim, već kad sam prihvatio da dođem ovdje u emisiju kod tebe Danilo, samo da kažem da ni ja, nijedan od ovih mojih prijatelja nikad u životu, znači ama nikad u životu, jednu kutiju cigara ili paket cigara niti smo prodali kome, niti kupili od mene. Znači, ja bih volio ove istraživačke novine, ne samo cigare, nego bilo koje akcizne robe, kafa, alkohol, nafte i ostalo. Volio bih ti istraživački novinari da nađu nekoga koji će da kaže, ja imenom i prezimenom sam taj koji je trgovao sa Veskom Barovićem, Duškom Jeknić, Banjom Vujoševićem. Bilo koju robu. Međutim, tu si bio u situaciji da ne možeš da se braniš. Jer ti ako bilo kakvu izjavu daš, ja nikad nisam ni pomislio da dam, to ti je onda deset nastavaka, deset naslovnih strana. A ja sam želio da sačuvam prvo svoju familiju od svega toga. Koliko sam uspio, mislim da sam uspio, jer su izašli u dobre ljude, imaju finu djecu. Tako da sam bio u stvari onemogućen da bilo što kažem."

Marunović: „Da."

Barović: „Osim da čekam presudu. A presuda je, odustajemo, jer nemamo ništa."

U nastavku razgovora je bilo riječi o Barovićevom ambijentu odrastanja i tadašnjem državnom i gradskom uređenju. Potom su uslijedili navodi o njegovom obrazovanju i sportskoj karijeri, te o upoznavanju sa doskorašnjim crnogorskim predsjednikom Milom Đukanovićem, kao i o razvoju sopstvenog privatnog biznisa.

Zatim je bilo riječi o Košarkaškom klubu „Budućnost“. Zatim o odnosu sa Momiom Bulatovićem, te o stavu prema partijskom programu tadašnjeg Liberalnog saveza Crne Gore. U nastavku je bilo riječi i o funkcionisanju vlasti nakon 30. avgusta 2020. godine, kao i o navodnom konstruisanju i namještanju afera crnogorskim biznismenima.

3. U terminu od 21:35:16 do 21:38:57 sati (3 minuta 41 sekund) emitovan je sljedeći segment:

Marunović: „Kao svjedok vremena i svjedok makar tri važne epohe koje je Crna Gora preživjela, onu prije AB revolucije, onu nakon i ovu novu postavgustovsku, iako nekako Vas u ovom pitanju tretiram kao simbola jedne elite koja je nastala nakon AB revolucije i ako uporedimo elitu koja je kasnije nastajala u poznom trenutku vladavine DPS-a, i ako uporedimo elitu koja nastaje ovih dana, koje su to razlike koje primjećujete, recimo između današnjih novih tranzicijskih dobitnika i onog iz Vašeg vremena?“

Barović: „A dobro, znaš kako, 1989. godine je promjena sistema, znači prelaziš na neku liberalnu ekonomiju i sad tih prvih, da kažem, deset godina ko se god pojavi sa nečim da je napravio, taj je vidljiv. Međutim, onda isto kao ovo što smo maloprije razgovarali oko hapšenja. Ljudi se bave time, mediji, i onda se navikne.“

Marunović: „Da.“

Barović: „A ovi drugi rastu. I onda se oni pojavljuju kao interesantni, ali više za političare i za medije. Kad hoće da su zlu radi, onda se pojavljuju ljudi koji su napravili u nekom dužem periodu u odnosu na nas. Kao što su u jednom momentu razapinjali 'Voli' koji ja znam da je počeo mukotrпно od malo i napravio čovjek imperiju i svaka mu čast. Ali u datom momentu i njega su počeli da prozivaju, da pišu, nemam pojma, u jednom momentu proglasio se za narko-dilera. Tako, evo sad 'Bemax'. Sad im je 'Bemax' interesantan. A ne znaju da u Crnoj Gori, da nema 'Bemax'-a, njihove firme, opreme, infrastrukture, da bi mogli da radimo kao što radimo onih 200 metara kod 'Radoja Dakića' po četiri godine.“

Marunović: „Da, da, da, da, da.“

Barović: „Ali to kad uzmu mediji i kad počnu da pišu i da te brljave, onda te ogade svakome. Ogade te i komšiji.“

Marunović: „Je li 'Bemax' zapravo danas, kao velika jedna kompanija postao u nekom smislu posljednja linija odbrane te Crne Gore?“

Barović: „Pa ne sad. Mislim, oni što se tiče firme kao firme, oni su za poštovanje svakoga Crnogorca, odnosno svakoga stanovnika Crne Gore.“

Marunović: „U profesionalizmu visokom i efikasnošću apsolutnom.“

Barović: „A sad što njima politički odgovara, jer kao je neko velik i onda ga tamo neki političari koji su na vlasti uzmu da ga napadaju, obični svijet nema pojma i onda gleda, možda je ovo tačno, možda nije tačno i napravi se neka atmosfera nepovjerenja. A isti oni napadaju 'Bemax', a đe god nešto treba ozbiljno da se uradi i brzo i kvalitetno...“

Marunović: „Zove se 'Bemax' u pomoć.“

Barović: „Zove se 'Bemax'. Naravno.“

U nastavku je bilo riječi o crnogorskom mentalitetu, staropodgoričanima, gradskim legendama, pozorištu, mlađim generacijama, te o biznis šansama i novim političkim prilikama u Crnoj Gori.

4. Uvažavajući pravo na slobodu izražavanja i uređivačku autonomiju medija, oni su slobodni da određenu pojavu, događaj ili slično tretiraju na različiti način, a da pri tome ne prekrše propise. Ne može se dovesti u pitanje pravo emitera da, u skladu sa njegovom uređivačkom politikom, pribavlja, objavljuje i prenosi informacije od interesa za javnost, te da objavljuje, prenosi informacije ili komentariše pojave, događaje i postupke pojedinaca, uz obavezu da komentare jasno odvoji od ostalih vijesti i informacija, posebno onih kojih se odnose na istu temu. Dakle, emiteri imaju pravo da određenu pojavu, događaj ili slično tretiraju na različiti način, ali moraju voditi računa da pri tome ne prekrše propise, odnosno da se pridržavaju već pomenutih načela.
5. Sloboda načina uređivanja i pristupa temi koju emiter obrađuje spada u domen uređivačke slobode i slobode izražavanja emitera. S tim u vezi, određeni navodi voditelja emisije, predstavljaju mišljenje/stav voditelja na čije iznošenje ima pravo u okviru svoje slobode izražavanja.

6. Navodi podnosioca prigovora da je emiter prekršio načelo objektivnosti ne mogu se prihvatiti, jer izbor gostiju spada u domen uređivačke slobode i slobode izražavanja emitera, a za izjave i mišljenje gostiju emisije emiter nije odgovoran, niti se može govoriti da je voditelj emisije na nepristrasan način odobrio ili omogućio njihovo ponašanje. Na iznošenje svog stava gosti imaju pravo u okviru svoje slobode mišljenja i izražavanja, a pravo da ga čuju imaju i gledaoci, u okviru njihovog prava na informisanje.
7. Uređivački koncept emisije je kreiran na način da urednik emisije poziva samo jednog sagovornika sa kojim analizira različite teme. U konkretnom slučaju, emisija je predstavljala intervju sa gostom, koji je najavljen kao košarkaški funkcioner i biznismen i u kojoj su izneseni njegovi stavovi i mišljenja povodom određenih pitanja ili tema, kao i događaja („afera“), u koje je on bio direktno uključen ili su se sa njim povezivali te uticali na stvaranje slike javnosti o njemu. Njenim emitovanjem emiter nije prekršio načelo objektivnosti jer su, zbog formata emisije, intervju u formi podkasta, predstavljeni samo stavovi (stanovišta) gosta emisije.
8. Emitovani prilog ne sadrži elemente koji ukazuju na kršenje „načela nepristrasnosti“ odnosno „načela objektivnosti“, koja obavezuje elektronski medij „da činjenično izvještavanje jasno odvoji od stava, mišljenja ili komentara“, odnosno da „u informativnim programima svako stanovište predstave na objektivna načina.“
9. Nijesu osnovani navodi iz prigovora da je sadržajem prekršen stav 1 člana 11 Pravilnika, jer zbog formata emisije, u vidu intervjua (a ne debate ili izvještaja), ne može se očekivati objavljivanje suprostavljenih stavova. Pitanja autora su, po mišljenju podnositeljke prigovora „sugestivna i komentarisana“, ali ona spadaju u njegovu slobodu izražavanja odnosno slobodu komentarisanja događaja i postupake pojedinaca, državnih organa, političkih partija i drugih institucija.

Saglasno navedenom, s obzirom da emitovanjem predmetnog sadržaja nije došlo do programskih standarda propisanih Zakonom o elektronskim medijima, podzakonskim aktima Agencije ili izdatim Odobrenjem za emitovanje br. O-TV-J-10, može se konstatovati da nema osnova za izricanje bilo kakve pravno-nadzorne mjere protiv emitera.

Nakon sprovedenog postupka i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, direktorica Agencije je, saglasno čl. 116 Zakona o upravnom postupku, donijela odluku kao i dispozitivu ovog Rješenja.

Ovo Rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije www.aemcq.org.

Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja.

UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU

Protiv ovog Rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja.

Dostavljeno:

- Gospođa Violeta Asanović
- Lokalni javni emiter „Radio televizija Podgorica“ d.o.o, direktor
- Savjet Agencije za elektronske medije
- Sektor za pravne i ekonomske poslove
- Služba za opšte poslove i odnose sa javnošću
- Arhiva

Pripremila: Jelena Ninović Đuričić
Odobрила: Jadranka Vojvodić